

Overstappen van gespecialiseerd- naar regulier basisonderwijs

Beleid en werkwijze

Versie: eindversie

Datum: 20 april 2026

Instelling: Samenwerkingsverband SWV-NK PO

Inleiding

SWV-NK PO zet in op het vergroten van inclusie binnen het basisonderwijs. Dit betekent dat we streven naar een situatie waarin zoveel mogelijk leerlingen samen naar school gaan in hun eigen wijk. Een belangrijke stap richting inclusie is dat S(B)O en BAO-scholen actief werken aan de overstap van leerlingen vanuit het gespecialiseerd onderwijs naar het regulier basisonderwijs en het versterken van de context van de reguliere scholen.

Visie en uitgangspunten

SWV-NK PO streeft naar een onderwijsomgeving waarin elke leerling zich optimaal kan ontwikkelen. Overstappen gebeurt altijd vanuit het perspectief van de leerling: *Wat heeft deze leerling nodig om tot een optimale ontwikkeling te komen?*

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling staan centraal;
- Ouders zijn volwaardige partners in het proces;
- Overstappen gebeurt zorgvuldig, transparant en met oog voor continuïteit;
- Handelingsgericht werken en het Top Dossier (OPP) vormen de basis voor besluitvorming;
- Doorstroom naar regulier onderwijs wordt actief gestimuleerd wanneer dit passend en haalbaar is;
- Het gespecialiseerd onderwijs heeft een inspanningsverplichting en werkt samen met SWV-NK PO om een passende plek te realiseren.

Definitie: van terugplaatsing naar overstappen

We spreken van overstappen in plaats van terugplaatsing. Het is de leerling die de overstap maakt van een gespecialiseerde- naar een reguliere setting. De context, de omgeving, is hierbij ondersteunend.

Begrippenkader

- Overstap: het traject van S(B)O naar BAO, al dan niet gefaseerd.

- Symbiose: gedeeltelijke uitvoering van het onderwijsprogramma op een andere school, met behoud van inschrijving.
- Volledige overstap: de leerling volgt het volledige onderwijsprogramma en is ingeschreven op de reguliere basisschool.

Beleidsdoelen

Met dit overstapbeleid leggen wij vast dat scholen periodiek evalueren of de huidige onderwijsplaatsing nog passend is. Daarbij staan de volgende vragen centraal:

- Wat heeft deze leerling nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen?
- Is er nog steeds sprake van een optimale afstemming tussen de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling en de huidige onderwijssetting?
- In welke onderwijscontext, S(B)O of regulier onderwijs, kan de leerling zijn of haar schoolloopbaan het meest kansrijk voortzetten?

Met de vaststelling van dit beleid en de bijbehorende afspraken wordt beoogd het aantal leerlingen die overstap van het S(B)O naar een reguliere onderwijssetting te vergroten. Hiermee wordt bijgedragen aan het realiseren van thuisnabij onderwijs en het terugdringen van het deelnamepercentage S(B)O.

Wettelijk kader

Dit beleid is opgesteld in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in de WPO en WEC, waaronder bepalingen over zorgplicht, ontwikkelingsperspectief, symbiose en hoorrecht.

Uitgangspunten en afspraken

Bij een overstap van een gespecialiseerde onderwijssetting (S(B)O) naar het regulier onderwijs gelden de volgende uitgangspunten en afspraken:

- De leerling heeft voldoende aan de basisondersteuning van de reguliere school, eventueel aangevuld met extra ondersteuning;
- De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling zijn in evenwicht met het schoolondersteuningsprofiel van de ontvangende school;
- De overstap draagt aantoonbaar bij aan de verdere ontwikkeling en het toekomstperspectief van de leerling;
- Ouders en school zijn volwaardige partners in het proces.

Maatwerk en proces bij overstappen

Iedere overstap van een gespecialiseerde onderwijssetting naar het regulier onderwijs is maatwerk. Het proces wordt steeds afgestemd op de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling samen met ouders/verzorgers. Evenals op de behoeften en mogelijkheden van de betrokken omgeving en de ontvangende reguliere school.

Tegelijkertijd wordt gewerkt volgens een vastgestelde werkwijze. In een stappenplan zijn de verschillende fasen van het overstapproces beschreven, inclusief de bijbehorende verantwoordelijkheden en besluitvormingsmomenten. Dit stappenplan biedt houvast en transparantie, terwijl er binnen de kaders ruimte blijft voor een zorgvuldige, op de leerling afgestemde invulling van het traject.

Voor de leerlingen die de overstap maken, dient een 12-maanden nazorgplan worden opgesteld. Op deze wijze wordt geborgd dat iedere overstap zowel planmatig als passend wordt vormgegeven.

Aandacht en tijd

Overstappen van een S(B)O-school naar een reguliere basisschool vraagt aandacht en tijd. De praktijk leert dat een zorgvuldig proces leidt tot vertrouwen bij betrokkenen in een overstap. Hoeveel tijd er nodig is, is afhankelijk van de specifieke situatie van leerling, ouders en scholen. Het geeft rust om met de betrokkenen een tijdlijn te maken waarin duidelijk wordt wat er gaat gebeuren en hoeveel tijd er uitgetrokken wordt voor de verschillende stappen. Een warme overdracht is cruciaal, waarbij de school van verwijzing (S(B)O) langer betrokken blijft om de overgang soepel te laten verlopen.

Thuisnabij

Het realiseren van thuisnabij onderwijs vraagt om een goede samenwerking tussen de S(B)O-scholen en de reguliere basisscholen in de wijk. Het is van belang om een beeld te hebben van de mogelijkheden van scholen rondom de woonplek van de leerling. De consulenten van het samenwerkingsverband zijn de verbindende factor bij het overstappen.

Indien geen overeenstemming wordt bereikt, blijft de leerling geplaatst in de huidige onderwijssetting. Betrokkenen blijven gezamenlijk zoeken naar ontwikkelkansen binnen de bestaande context of naar alternatieve vormen van ondersteuning. Het samenwerkingsverband ondersteunt dit proces.

Overeenstemming in het MDO

Tijdens het MDO stemmen betrokkenen met elkaar de overstap van de leerling af. Uitgangspunt is dat er pas een overstap plaatsvindt als er sprake is van overeenstemming tussen alle betrokkenen. De evaluatie van de overstap en de

monitoring van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte in de nieuwe setting moeten structureel worden vastgelegd in het Top Dossier.

Top Dossier

Een leerling kan in één keer overstappen of gebruiken maken van een symbiose traject om tot een overstap te komen. Als er wordt gekozen voor een symbiose traject moet er een overeenkomst worden afgesproken. Dit kan in het Top Dossier (OPP) van de leerling.

In het OPP dienen de volgende punten opgenomen te worden:

- de periode waarin de leerling onderwijs op de andere school volgt;
- de inhoud van het onderwijs (onderwijsactiviteiten, vakken);
- de omvang (aantal uren) en wie het onderwijs of de activiteiten uitvoert.

Het ontwikkelingsperspectief verwijst in het handelingsdeel naar het onderwijs dat de ontvangende school in symbiose uitvoert. Daarmee is dat deel van het ontwikkelingsperspectief al een overeenkomst tussen verwijzende en ontvangende school. De school dient het ontwikkelingsperspectief dan aan te vullen met informatie die verplicht is in de symbiose-overeenkomst en die niet verplicht is in een ontwikkelingsperspectief.

Concreet houdt dit in dat in het ontwikkelingsperspectief ook dient te staan:

- of en zo ja, welk bedrag de inschrijfschool waar de leerling staat ingeschreven voor door de leerling verbruikte materialen jaarlijks aan het bevoegd gezag van de ontvangende school zal betalen, en
- of en zo ja, welk bedrag de inschrijfschool waar de leerling staat ingeschreven voor het gebruik van de lokalen van de ontvangende school zal betalen.

Om de overeenkomst rechtsgeldig te maken dienen de schoolbesturen van de inschrijfschool en de ontvangende school het ontwikkelingsperspectief beide te ondertekenen.

Aanmelden en zorgplicht

Formeel gezien ligt de zorgplicht altijd bij de school van inschrijving van een leerling. Binnen het overstapbeleid wordt deze zorgplicht in het kader van maatwerk nader ingevuld. Dit maatwerk kan bestaan uit een hybride organisatievorm (symbiose), waarbij een leerling tijdelijk of gedeeltelijk onderwijs ontvangt op een andere school dan de school van inschrijving.

In deze situatie blijft de S(B)O-school waar de leerling staat ingeschreven volledig verantwoordelijk voor de zorgplicht, ook wanneer de leerling (een deel van het) onderwijs op een andere school volgt.

Wanneer ouders zich zonder voorafgaande afstemming met de huidige school van inschrijving melden bij een basisschool met het verzoek hun kind te laten overstappen

vanuit het S(B)O, worden zij, conform de afspraken in dit overstapbeleid, terugverwezen naar de Commissie van Begeleiding (CvB) van de S(B)O-school.

In- en uitschrijving

Bij volledige overstap wordt de leerling ingeschreven op de school die het onderwijs verzorgt. Bij tijdelijke of gedeeltelijke plaatsing (symbiose) blijft de leerling ingeschreven op de school van herkomst, conform de wettelijke kaders. Zie bijlage 1: Symbiose trajecten.

TLV

Wanneer een leerling de overstap maakt van een gespecialiseerde onderwijsvoorziening (SBO/SO) naar het regulier primair onderwijs, blijft een eerder afgegeven toelaatbaarheidsverklaring (TLV) geldig tot het einde van de vastgestelde geldigheidsduur. De TLV wordt in deze situatie niet benut (verzilverd)¹, omdat de leerling regulier onderwijs volgt.

De overstap naar het regulier onderwijs heeft geen invloed op de geldigheid van de TLV. Een TLV vervalt uitsluitend wanneer de geldigheidsduur is verstreken, en niet als gevolg van de overstap zelf.

Indien gedurende de geldigheidsduur van de TLV blijkt dat het regulier onderwijs toch niet duurzaam passend is, wordt in overleg met betrokkenen opnieuw gekeken welke onderwijssetting het beste aansluit bij de actuele onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Daarbij kan, binnen de geldende wettelijke kaders, gebruik worden gemaakt van een nog geldige TLV, of wordt beoordeeld of een nieuwe TLV noodzakelijk is

Rollen

Leerling

Het is de leerling die de overstap maakt. De leerling wordt betrokken in de verschillende fasen van de overstap naar een nieuwe school en wordt hierin gehoord (hoorrecht verplicht vanaf 1 augustus 2025²). Hierbij wordt ook gekeken naar de context waarin de leerling zich bevindt (het gezin, de buurt, vrienden, broers en zussen).

Ouders

Ouders kennen hun kind het allerbeste. Zij zijn dan ook partner van de school. De S(B)O-school evalueert minimaal één keer per jaar het Top Dossier (OPP). Dit wordt gedaan in overleg met de ouders. Hierbij wordt ieder jaar de vraag beantwoord: *welke*

¹ De wijze van administratieve verwerking (bijvoorbeeld “niet verzilverd registreren”) is een interne afspraak binnen het samenwerkingsverband en doet geen afbreuk aan de juridische status van de TLV.

² [Staatsblad 2024, 165 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)

onderwijssetting kan het beste voldoen aan de onderwijsbehoeften van de leerling?
Ouders moeten instemming leveren voor de overstap.

Wanneer er een overstap naar een reguliere basisschool plaatsvindt, zijn het de ouders die hun kind schriftelijk aanmelden bij de basisschool. School van herkomst en de eventuele consulent ondersteunt ouders bij het proces rondom de overstap.

S(B)O-school

De Commissie van Begeleiding (CvB) heeft de wettelijke opdracht om ten minste eenmaal per jaar het Top Dossier (OPP) van de leerling te evalueren. Formeel gezien is het zo dat in het laatste jaar waarop de TLV betrekking heeft afgewogen wordt of de leerling nog steeds aangewezen blijft op de ondersteuning in de speciale setting of dat er een overstap gemaakt kan worden naar een reguliere basisschool. Met het overstapbeleid stimuleren we S(B)O-scholen om zicht te houden op leerlingen die mogelijk kunnen overstappen, ook wanneer de TLV nog niet is afgelopen.

BAO-school

Het bevoegd gezag van de school waar ouders hun kind schriftelijk hebben aangemeld besluit of zij de leerling toelaten. De basisschool onderzoekt of zij kunnen voldoen aan de onderwijsbehoeften van de leerling en wat hiervoor nodig is. Factoren die hierbij een rol kunnen spelen zijn de mogelijkheden van de school, het team en de groep of klas.

Consulent SWV-NK PO

Indien uit de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief (OPP) blijkt dat de huidige onderwijssetting mogelijk niet langer het beste aansluit bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling, bespreken school en ouders deze signalen gezamenlijk. Wanneer er aanleiding is om het perspectief van de leerling opnieuw te verkennen, wordt de consulent van het samenwerkingsverband betrokken.

In overleg met de school en ouders onderzoekt de consulent of de huidige gespecialiseerde onderwijssetting nog steeds het meest passend is, of dat een reguliere basisschool mogelijk meer ontwikkelkansen kan bieden voor de leerling.

Als onderdeel van deze ondersteuning kan de consulent in een oriënterende fase samen met collega-consulenten verkennen welke reguliere scholen qua ondersteuningsmogelijkheden en onderwijsaanbod zouden kunnen aansluiten bij de behoeften van de leerling. Dit betreft een professioneel vooroverleg en heeft als doel het zorgvuldig voorbereiden van het gesprek met ouders.

Zodra er op basis van deze verkenning een reëel perspectief ontstaat op een overstap, wordt dit altijd in overleg met ouders en school besproken. De consulent draagt daarbij zorg voor een transparant proces en een zorgvuldige informatie-uitwisseling tussen alle betrokkenen.

TC-commissie

Vanaf 1 augustus 2026 beoordeelt de Toewijzingscommissie (TC) verlengingsaanvragen voor gespecialiseerd onderwijs inhoudelijk op basis van twee onafhankelijke deskundigenadviezen en een gemotiveerd besluit. Eerder werden dit soort aanvragen administratief verlengd. Deze aanpassing is doorgevoerd om beter zicht te krijgen op de omvang en het type verlengingsaanvragen en zo de afwegingen rondom passend onderwijs zorgvuldig te kunnen onderbouwen.

Gedragsdeskundige/ expertiseteam

De gedragsdeskundige/ expertiseteam ondersteunt de reguliere school bij het voorbereiden van de terugkeer van de leerling. Samen wordt onderzocht wat nodig is om de leerling goed te laten landen in de reguliere setting. De gedragsdeskundige/ expertiseteam draagt bij aan het versterken van de handelingsbekwaamheid van het team en denkt mee over het inrichten van een passend ondersteunings- en begeleidingsplan.

Procedure overplaatsing van S(B)O naar regulier onderwijs

Jaarlijkse evaluatie:

Elke school in het gespecialiseerd onderwijs bespreekt jaarlijks met ouders het OPP en bespreekt of de huidige setting nog het meest passend is of dat er een eventuele overstap naar het reguliere onderwijs mogelijk is. Indien de overstap kansrijk lijkt, wordt de consulent van de speciale voorzieningen van SWV-NK PO betrokken met evt. een consulent van het werkgebied van eventuele plaatsing.

Oriëntatiefase:

School brengt de leerling in beeld (leren, gedrag, sociaal-emotioneel, thuissituatie). Ouders en indien jeugdhulp worden vroegtijdig betrokken.

Onderzoek naar geschikte school:

Samen met de consulenten van het samenwerkingsverband wordt in overleg met ouders gekeken welke reguliere basisschool het beste aansluit bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. De ontvangende school onderzoekt of zij kan voldoen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Indien een school niet kan plaatsen, zoekt de verwijzende school samen met de consulent van SWV-NK PO verder.

Overdrachtsfase:

We zorgen voor een warme overdracht tussen scholen, met toestemming van ouders voor de gegevens.

De overdracht bevat onder andere:

- Het TopDossier (OPP)
- Handelingsadviezen

- Indien het een symbiose traject bevat, een overeenkomst in het OPP

Evaluatie

Het samenwerkingsverband monitort jaarlijks het aantal overstappen, de duurzaamheid ervan en de ervaringen van betrokkenen. Deze informatie wordt benut voor doorontwikkeling van het overstapbeleid.

Werkwijze: fasen in het overstapproces

Fase	Wat	Hoe	(Wettelijke) afspraken	Wie
1. Oriëntatie op overstappen: De leerling volledig in beeld.	<ul style="list-style-type: none"> De leerling in beeld brengen op de diverse gebieden (leren, gedrag, sociaal-emotioneel, thuissituatie). Huidige onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling in kaart brengen. 	<ul style="list-style-type: none"> Evaluatie van het Top Dossier (OPP) door school met leerling en ouders. Consulent van het SWV wordt betrokken indien de overstap naar regulier mogelijk lijkt. Ouders ondersteunen bij de mogelijke overstap naar een reguliere basisschool. 	<ul style="list-style-type: none"> CvB van de school heeft de wettelijke opdracht om minimaal één keer per jaar het OPP van de leerling te evalueren. Bij aflopen van TLV evalueren betrokkenen (school van inschrijving, ouders, consulent) of de gespecialiseerde setting nog steeds de juiste plek is of dat de leerling beter tot ontwikkeling komt in een reguliere setting. 	<ul style="list-style-type: none"> S(B)O-school Leerling Ouders Consulent (S(B)O) SWV
2. Oriëntatie op mogelijke	<ul style="list-style-type: none"> School zoeken die passend is bij de 	<ul style="list-style-type: none"> Consulent S(B)O stemt af met consulent werkgebied 	<ul style="list-style-type: none"> S(B)O-school (school van 	<ul style="list-style-type: none"> Consulent S(B)O SWV

<p>basisscholen: Het vinden van de juiste school.</p>	<p>onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling (en omgeving/ gezin)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overeenstemming bereiken met de betrokkenen over de best passende school → iedereen staat achter de intentie om de leerling te laten overstappen. 	<p>over passende basisscholen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MDO organiseren waarin wordt afgewogen welke basisschool het best past bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. 	<p>herkomst) heeft zorgplicht en is verplicht om samen met leerling en ouders een passende school te vinden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ouders melden hun kind schriftelijk aan bij de school van voorkeur. Zorgplicht blijft bij de school van herkomst tot het moment van de volledige overstap. 	<ul style="list-style-type: none"> - Consulent SWV Werkgebied - S(B)O-school - Reguliere basisscholen - Ouders - Leerling - (indien nodig) ketenpartners
<p>3. Voorbereiden op de overstap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leerling en ouders voorbereiden op de overstap • Afstemming tussen S(B)O-school en school van plaatsing. 	<ul style="list-style-type: none"> • S(B)O school bereidt de leerling voor op de methodes van de school van plaatsing. • Verwachtingen van ouders worden in beeld gebracht. • Leerkracht S(B)O school en leerkracht school van plaatsing gaan bij elkaar op klassenbezoek. • S(B)O-school en school van plaatsing stellen in 	<ul style="list-style-type: none"> • Ouders en S(B)O-school verstrekken alle relevante informatie aan de school van plaatsing. 	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling - Ouders - S(B)O-school - Reguliere basisschool - Consulent (volgt proces) - (indien nodig) ketenpartners - Gedragsdeskundige

		<p>overleg Top Dossier (OPP) op.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ‘12 maanden nazorgplan’ wordt opgesteld door S(B)O-school van herkomst en school van plaatsing. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Eerste 12 weken een wekelijks check-in moment tussen S(B)O, BAO en ouders ➤ Vanaf week 12 tot maand 12: Maandelijks contactmoment ➤ SWV blijft betrokken totdat stabiliteit is bereikt. 		
<p>4. Start of geleidelijke instroom op de basisschool.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Start van de leerling op de nieuwe school, eventueel in opbouw/ hybride. • Symbiose overeenkomst indien de leerling gefaseerd overstapt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle betrokkenen bepalen in overleg of de leerling de overstap in één keer maakt of dat er een opbouw plaatsvindt. (moment van volledige overgang wordt in overleg bepaald) • Afspraken maken over de eerste schooldagen, 	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de leerling deels onderwijs op de S(B)O-school volgt en deels op de basisschool van plaatsing worden afspraken vastgelegd in een symbiose 	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling - Ouders - S(B)O-school - Reguliere basisschool - Consulent (volgt proces)

		waaronder het begeleiden van de leerling en evt. leerkracht.	overeenkomst (in OPP).	
5. Voortgang op de basisschool.	<ul style="list-style-type: none"> • Leerling volgt volledig onderwijs op de reguliere basisschool. • Nazorg van de S(B)O-school aan de basisschool. 	<ul style="list-style-type: none"> • Om de 4 maanden een MDO waarin de voortgang van de leerling op de nieuwe school wordt besproken, S(B)O-school en consulent nemen deel aan MDO. (Betrokkenen stemmen periode tussen MDO's af aan de hand van de voortgang) • Bespreken in hoeverre het lukt om aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling te voldoen, wat heeft de leerkracht nodig, wat hebben ouders nodig. • Indien betrokkenen concluderen dat meer ondersteuning nodig is, kan extra ondersteuning ingezet worden in de vorm van een arrangement. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arrangement richt zich (vooral) op de leerkracht en de context van de leerling. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reguliere basisschool - S(B)O-school van herkomst - Consulent - Gedragsdeskundige/ expertiseteam - Ouders - Leerling